

YLEISESTÄ KIELITIETEESTÄ, KIELITYPOLOGIASTA JA TRANSITIIVISUUDEN TUTKIMUKSESTA

Seppo Kittilä

Yleinen kielitiede, Turun yliopisto

seppo.kittila@utu.fi

Artikkelini käsittelee lyhyesti yleisen kielitieteen tutkimuskohdetta keskittyen kielitypologiaan. Kielitypologian asemaa verrataan tässä sekä muihin kielitieteen aloihin että yksittäiskielen tutkimukseen. Edellisessä tapauksessa tutkimus on luonteeltaan, tieteellisyydeltään ja metodeiltaan hyvin erilaista, kun taas jälkimmäisessä tapauksessa tutkimuksia voidaan pitää toisiaan tukevana esimerkiksi siten, että typologi käyttää yksittäiskieliä koskevaa tutkimusta aineistonaan. Esittelen myös typologista tutkimusta lyhyesti transitiivisuuden käsitteen näkökulmasta, mikä oli oman väitöskirjatutkimukseni aihe. Esiteltävä tutkimus edustaa ns. functional domain-tutkimusta laajan aineiston valossa.

Avainsanat: kielitypologia, transitiivisuus, yleinen kielitiede

1. JOHDANTO

Artikkeli käsittelee lyhyesti yleisen kielitieteen tutkimuskenttää, kielitypologian asemaa siinä sekä erityisesti transitiivisuuden käsitettä yhtenä sen tutkimuskohteena.¹ Näistä jälkimmäinen oli oman väitöskirjatutkimukseni aihe (Kittilä, 2002, *Transitiiviyttä: towards a comprehensive typology*). Kielitypologia on Suomessa vielä suhteellisen nuori tieteenala, minkä takia sen esilletuomista tällaisessa artikkelissa voidaan pitää oikeutettuna. Kielitypologista tutkimusta on Suomessa harjoitettu lähinnä Turun yliopistossa, jossa professori Esa Itkonen on tehnyt alan tutkimusta viime vuosikymmenestä alkaen (esim. Itkonen, 2002). Myös dosentti Anneli Pajusen panos on ollut merkittävä tässä suhteessa (esim. Pajunen (toim.) 1998; 2000). Itse-

kin olen saanut kielitypologisen koulutukseni professori Itkosen oppilaana.

2. KIELITIEEEN TUTKIMUSKOHTEESTA

Yleinen kielitiede tutkii ihmisen tärkeintä kommunikaatiovälinettä sen eri muodoissa. Yleisen kielitieteen yhteys arkikokemukseen onkin hyvin selvä. Lähes jokainen meistä käyttää kieltä tai jotain muuta kommunikaatiomuotoa päivittäin. Jokainen kielenkäyttäjä on myös joskus tullut miettineeksi joitain kielen aspekteja; esimerkiksi etsinyt kaikkia suomen kielen *-l*-loppuisia sanoja, kritisoinut kielenkäyttöä lehdissä tai mainoksissa, miettinyt, miksi sellaiset sanat kuin *ristetä* ja *supeta* ovat outoja tai jopa miettinyt tärkeimpiä eroja puhutun ja viitotun kielen välillä. Jopa 3-vuotias poikani pohdiskelee sitä, ovatko sanat ”hassuja” vai eivät tai mitä tietty sana tai sanonta oikein tarkoittaa ja miksi. Kielitiede eroakin siis esimerkiksi alkeishiukkasia tutkivasta fysiikasta siinä, että sen tutkimuskohde on sinällään meille tuttu

Käsilläoleva artikkeli on laajennettu versio 16.12.2002 väitöstilaisuudessa pitämästäni *lectio praecursoriasta*. Artikkelia koskeva kirjeenvaihto-osoite: Seppo Kittilä, Yleinen kielitiede, Hämeenkatu 2 A 8 20014 Turun yliopisto

ja jokaisella meistä on jotain sanottavaa sekä kielestä yleensä että myös siitä, miten esimerkiksi tiettyjä sanoja pitäisi käyttää ja mikä niiden "oikea merkitys" on. Kielitieteen tutkimuskohde eroaa edelleen esimerkiksi matemaattisista totuuksista, joista kiistely on yleensä täysin turhaa, kun taas toisaalta voimme olla eri mieltä siitä, mikä muodoista *nökönnuukaa*, *nokonnnuukaa* vai *nokonuukaa* on "oikein". Kielä käytetään hiukan eri tavalla mm. kontekstista ja käyttäjästä riippuen, kun taas matemaattiset perustotuudet pysyvät vakioina (yksi plus yksi on aina kaksi, olimme tästä mitä mieltä tahansa).

Kuitenkin vain kielitieteilijät (jotka edustavat hyvin pientä osaa koko väestöstä) ovat ottaneet elämäntehtäväkseen analysoida kieltä/kieliä ammatikseen. Monista tämä voi tuntua aivan turhalta, eikä kielitiedettä voikaan hyödyssä verrata esimerkiksi lääketieteeseen, jonka tulokset pelastavat ihmisenkiä ja parantavat sairaiden elämänlaatua. Tähän ei erilaisen lähtökohdan takia kielitieteessä kannata edes pyrkiä. Arkikeskustelusta tai kielen eri aspektien "maallikkomaisesta" pohdinnasta on kuitenkin vielä pitkä matka kielen tieteelliseen tutkimukseen, jota esimerkiksi kielitypologia edustaa. Tämä kehitys on helppo todeta myös omakohtaisesti vuosia kestäneen kielitieteellisen koulutuksen tuloksena. Vielä kymmenisen vuotta sitten en olisi osannut selittää kovinkaan koherentisti, miksi suomeksi pitää sanoa *isä katsoi Jaakkoa* partitiiviobjektilla, mutta toisaalta taas akkusatiiviobjektia käyttäen *Jaakko rikkoi tornin*, vaikka tietysti osasin käyttää näitä ja muita vastaavia lauseita suomen kielopin edellyttämällä tavalla. Käytyäni läpi laajahkon typologisen aineiston pystyn perustelemaan vastaukseni vetoamalla aineistoon muista kielistä, ja muunlainen merkinä ei enää edes tunnu mahdolliselta.

3. KIELITYPOLOGIAN ASEMA KIELITIETEEN KENTÄSSÄ

Edellä mainittu kielen yksilöllinen aspekti (sosiaalisen rinnalla) ei kuitenkaan rajoitu vain siihen, että kukin meistä käyttää kieltä hiukan eri tavalla kuin kaikki muut vaan se heijastuu osittain ehkä myös kielitieteilijöiden erilaisissa tavoissa tulkita ja tutkia samanlaisia ilmiöitä ja toisaalta perehtyä kielen eri alueisiin tutkimuksessa. Toisten analyysit voivat tuntua vääriä, mutta voivat lähtökohta huomioiden olla aivan yhtä oikeutettuja. Kieli antaakin rikkautensa takia tutkijoille mahdollisuuden perehtyä hyvin moniin kielen seikkoihin; esimerkkinä vaikka kielen rakenne eri muodoissaan, kielen käyttö, kielen sosiaaliset aspektit tai kielen psykologia. Eri alat eivät ole toisiaan poissulkevia, vaikka yhteistyötä eri alojen ja suuntausten välillä onkin usein liian vähän.

Vaikka kaikkea kielentutkimusta sinällään voidaankin pitää arvokkaana, on kuitenkin myös selvää, että kielentutkimuksen eri alat eroavat toisistaan siinä, kuinka kaukana edellä mainitusta kielen maallikkoanalyysistä ne ovat. Suomessakin suurta suosiota saavuttanut keskusteluntutkimus ja toisaalta vähemmän tunnettu kielitypologia edustavat esimerkiksi hyvin erilaisia tutkimusaloja. Jos puhumme kielitieteestä autonomisena, puhtaasti kielen rakenteeseen liittyvänä tutkimuksena, näistä jälkimmäinen edustaa sitä tyypillisemmin kuin edellinen, jolla taas on selviä yhteyksiä esimerkiksi sosiologiaan. Jopa siitä, onko kyseessä edes *kielentutkimus* voidaan kiistellä monissa tapauksissa. Hyvässä esimerkkinä on esimerkiksi naurun tutkimus lääkärin vastaanotolla, joka on jo erittäin kaukana kielen rakenteellisten aspektien tutkimuksesta, eikä se täten *hard core* -lingvistien mielestä kuulu kielitieteen ydinalueisiin. Voidaankin sanoa, että nauru on "maallikoille" selvästi tutumpi käsite kuin esimer-

kiksi pama-nyungan kielten antipassiivien typologia. Jälkimmäisen tutkimus edellyttää jo laajempaa tuntemusta kielistä ja niiden rakenteista sekä perehtymistä kielen *rakenteen* tieteelliseen tutkimukseen, kun taas ensimmäinen ei edellytä tätä lainkaan. Tietysti myös edellinen edellyttää ko. tutkimusalan metodologian tuntemusta.

Ero kielitieteellisen ja maallikkoanalyysin välillä tuleekin hyvin selväksi, kun tarkasteluun otetaan oman äidinkielen lisäksi 300 muuta kieltä, joiden suhteen ollaan täysin sekundaarilähteiden tai informanttien varassa. Tällöin kielitieteen teoreettinen puoli nousee selvästi esiin ja kielitiede alkaa siihen perehtymättömästä vaikuttaa spesifejä termejä vilisevältä eksaktilta tieteeltä. Kielitypologit joutuvat kohtaamaan ja analysoimaan rakenteita, jotka ovat omalle äidinkielelle täysin vieraita. Terminologiaa ei täten voida välttää, koska uusille, normaalin arki-kokemuksen ulkopuolisille kielen ilmiöille on löydettävä niitä parhaiten kuvaavat termit (kuten antipassiivi tai polysynteettinen kielityyppi). Terminologia ei ole itsetarkoitus, eikä sen tehtävä ole korostaa tutkimuksen tieteellisyyttä.

Edelleen kielitypologia eroaa esimerkiksi keskustelun tutkimuksesta siinä, että sen tuloksia on vaikea (ellei mahdoton) kiistää ilman osoitettuja vastaesimerkkejä. Esimerkiksi sellaista aikoinaan oletettua universaalia (ks. Dixon, 1994:58) kuin ”absolutiiviergatiivi -merkintästrategiaa suosivissa kielissä ergatiivi on aina merkitty sijamuoto” ei voi kieltää muuten kuin etsimällä kieli, jossa absolutiivi on morfologisesti merkitympi sija kuin ergatiivi (nykytiedon valossa australian nias on ainoa kieli, joka rikkoo tätä vastaan). Toisaalta taas tutkijat voivat olla eri mieltä siitä, miten potilaan nauru lääkärin vastaanotolla on tulkittava ja perustella tätä keskustelutilanteen eri keskustelutilanteen eri aspekteihin vedoten. Kukin tut-

kija voi tässä olla oikeassa, kun taas osoitetuista kielen rakenteen piirteistä on huomattavasti vaikeampi kieltää, oli niistä mitä mieltä tahansa. Tässä(kin) suhteessa kielitypologia on lähempänä esimerkiksi matematiikkaa, jonka totuudet ovat usein täysin absoluuttisia ja kiistämättömiä.

Kielen rakenne ylipäätään näyttäytyy tyypologille uudessa valossa. Siitä tulee pelkkä analyysin kohde, joka on yleistyksien ja teorian muodostuksen väline. Tutkija ei millään voi hallita kaikkia tutkimiansa kieliä, mikä omalla tavallaan helpottaa kielen de-personalisaatiota ja sen ymmärtämistä pelkkänä tutkimuksen kohteena. Kielten rakenteita tarkastellaan ulkopuolisen silmin, koska tunnesiteitä kieliin ei ole, eikä oma kielitaito voi vaikuttaa analyysiin, mikä tosin monta kertaa on enemmän kirous kuin siunaus. Kielellä ei tässä käytössään ole kommunikaatiofunktioita (epäsuorasti sellainen tietysti on, koska kielen muotojen tarkoitus on kommunikaatio), eikä typologin tarkoitus ole oppia puhumaan tutkimiaan kieliä (ainakaan kovinkaan monia niistä). Normaalissa kielenoppimisessa iloa tuottaa se, että osaa käyttää oikein uusia, monimutkaisempia rakenteita. Typologi taas saa iloa siitä, että löytää uudesta kielestä kiinnostavan yksityiskohdan tai pystyy esittämään kieliä koskevia universaaleja. Kiinnostavia yksityiskohtia voi tiedon karttuessa löytää myös omasta äidinkielestään.

4. YKSITTÄISKIELTEN TIETEELLINEN TUTKIMUS VS. KIELITYPOLOGIA

Edellisessä jaksossa käsiteltiin kielitypologian tieteellisyyttä verrattuna muihin kielitieteen piiriin kuuluviin aloihin yleisesti. Tässä jaksossa käsitteeseen tulevat kielitypologian ja yksittäiskiелten väliset (rakenteelliset) tutkimukset, joiden käyttämät kriteerit voivat

sinällään olla samoja, mutta jotka kuitenkin eroavat toisistaan sekä menetelmiensä että lähtökohtiensa suhteen.

Kielitypologiaa voi lyhyesti kuvata (periaatteessa) kaikki kielet huomioivaksi vertailevaksi tutkimukseksi. Yleistypologille kaikki kielet ovat yhtä tärkeitä tutkimuskohteita, vaikka kielet toki eroavat toisistaan siinä, kuinka kiinnostavia ne ovat kulloinkin tutkittavan ilmiön kannalta. Omien tutkimustulosteni perusteella osaan esimerkiksi sanoa, että absoluutiivi-ergatiivi -merkintästrategiaa suosivat kielet ovat transitiivisuuden tutkimuksen kannalta kiinnostavampia kuin nominatiivi-akkusatiivi -kielet. Yksittäiskielen tutkimus taas (luonnollisesti) paneutuu yhden kielen piirteisiin, vaikkakin näitä on tietysti mahdollista tutkia typologisesta näkökulmasta.

Kielitypologia eroaa yksittäiskielen tutkimuksesta lähtökohdiltaan. Yksittäiskielen tutkimuksessa lähtökohta on useimmiten (vaikkakaan ei välttämättä) muoto, josta siirrytään merkitykseen. Typologiassa tämä lähestymistapa ei taas johda mihinkään eikä edes ole mahdollinen. Typologi tutkii tyypillisesti sitä, miten tietty merkitys ilmaistaan eri kielissä. Pelkkä muodon tutkiminen ei ole mahdollista, koska tietyn muodon (kuten vaikka *tzotzilin be*-suffiksi) käytöstä ei ole minkäänlaista tietoa ilman yhteyttä sen merkitykseen. Muotoa ei tutkimuksen kannalta relevantissa mielessä ole ennen kuin tietyn merkityssisällön kielellinen kuvaus on selvitetty. Tämän jälkeen on mahdollista tutkia ko. rakenteen muita käyttöjä. Luonnollisesti on selvää, että rakenteen merkitys on ensin oltava selvä oman äidinkielen perusteella, mistä edetään kieliotosten tutkimukseen. Jälkimmäinen lähtökohhta on näistä omasta mielestäni hedelmällisempi ja kiinnostavampi, koska tällöin kielen mahdollisuuksista ilmaista tietty asiassältö saa paremman ja laajemman käsityk-

sen. Typologiaa edustavatkin ehkä tyypillisimmillään tämänkaltaiset ns. *functional domain*-tyyppiset tutkimukset, jotka paneutuvat tietyn merkityssisällön ilmaisemiseen maailman kielissä, yleensä tarkkaan rajatun kielivalikoiman pohjalta, jossa edustettuna ovat kaikki kielityypit ja suuret kieliperheet. Yleisempiä linjoja hakee esimerkiksi morfologinen typologia, joka ei käsittele yksittäisiä merkityssisältöjä, vaan sitä, miten kielet yleensä rakentuvat.

Typologisen tutkimuksen selviä hyötyjä yksittäiskielen tutkimukseen on myös se, että sen avulla pystyy myös paremmin sulkemaan pois mahdolliset yksittäiskielen oikut. Kaikkia kieliä koskeviksi tarkoitettuja väitteitä ei pitäisikään esittää yksittäisten kielten perusteella; esimerkiksi vain huomioimalla lukuisia kieliä voi saada kuvan siitä, ilmipanevatko kielet yleensä subjektin vai eivät. Yksi generativistisen kielentutkimuksen perisyntetä onkin juuri esittää universaaleja yhden tai korkeintaan kahden, kolmen kielen perusteella (yksi kielistä on poikkeuksetta englantia). Kahden kielen täydellinen ero tietyn rakenteellisen seikan suhteen ei vielä kerro, kumpi näistä (jos kumpikaan) on typologisesti tyypillisempää. Edelleen, tiettyt seikat jäävät auttamatta huomiotta, jos tutkimuksen kohteena on yksittäinen kieli (usein oma äidinkieli). Monet luonnolliselta tuntuvat seikat saattavat olla typologisesti kiinnostavia, mitä ei voi tietää ilman tietoa muista kielistä.

Yhtenä yksittäiskielen tutkimuksen haittana on edelleen se, että se antaa mahdollisuuden perehtyä vain tutkittavan kielen piirteisiin (vaikkakin näitä voi tietysti tutkia typologisesta näkökulmasta). Kielet kuitenkin vaihtelevat suuresti siinä, missä suhteessa ne ovat kiinnostavia (mikä on tietysti subjektiivinen käsite). Tämä tarkoittaa pahimmillaan sitä, että tiettyt kiinnostavat ilmiöt on jätettävä tutkimuksen ulkopuolelle, koska niillä ei

ole merkitystä tutkittavassa kielessä. Toisaalta, tämä ei ole ongelma kielen yleisessä kuvauksessa tai jos tutkittava kieli sattuu olemaan tutkimuksen kannalta erityisen kiinnostava. Typologilla ei tätä ongelmaa ole, koska hän voi ottaa huomioon kaiken, mikä on kiinnostavaa tai merkittävää niissä kielissä, joita hän tutkii. Aineistoa ei kuitenkaan saa alkaa priorisoida omien mieltymystensä mukaan, jos tavoitteena on edustava kuvaus tietystä kielen ilmiöstä.

Vaikka edellä olenkin esittänyt typologisen tutkimuksen hyötyjä yksittäiskieliä koskevaan tutkimukseen nähden, yksittäiskieliä koskevaa tieteellistä tutkimusta ei luonnollisestikaan voi hylätä kielitypologiassa, koska kielitypologia perustuu sen varaan. Lähtökohta ja myös tutkimuksen tavoitteet vain ovat erilaiset. Ilman yksittäiskielten tutkimusta ja esimerkiksi kenttälingvistien mitaamattoman arvokasta työtä typologit eivät tutkimuksessaan pääsisi kovinkaan pitkälle. Jokainen tarkka yksittäiskielen tutkimus, oli tämä sitten kattava kielioppi tai yksittäiseen seikkaan pureutuva seikkaperäinen tutkimus, tuo oman panoksensa kielitypologiseen tutkimukseen. Monet kielitypologit ovatkin myös kenttälingvistejä ja tutkivat täten ”omia” kieliään typologisesta näkökulmasta. Ilman useita kieliä huomioivaa tutkimusta ei kuitenkaan ole mahdollista sanoa, onko tietyn kielen tietty ilmiö typologisesti kiinnostava vai triviaali.

5. TRANSITIIVISUUDEN TYPOLOGIA

Edellä olen lyhyesti kartoittanut kielitypologian asemaa kielitieteen kentässä ja esittänyt sen hyötyjä verrattuna yksittäiskielen tutkimukseen. Seuraavassa siirryn esittelemään typologista tutkimusta tarkemmin yhden tutkimuskohteen valossa, joka omassa tapauksessani on transitiivisuus.

Kuten edellä lyhyesti mainittiin, kielitypologiaa edustavat ehkä tyypillisimmillään ns. *functional domain*-tutkimukset, jotka tarkastelevat yleensä yhden tarkkarajaisen merkityssisällön ilmaisua maailman kielissä. Omassa tutkimuksessani olen perehtynyt hyvin laajan käsitteen eli transitiivisuuden tutkimukseen. Transitiivisuus voidaan lyhyesti määritellä esimerkiksi transitiivisen perusteon, kuten ’mies tappoi karhun’ tai ’poika rikkoi maljakon’ kiellentämisenä ja siihen liittyvinä sekä rakenteellisina että semanttisina seikkoina. Transitiivisuus tarkoittaa siis teon (tietoista) kohdistamista tekijän itsensä ulkopuoliseen olioön. Omassa tutkimuksessani minua kiinnosti sekä se, mikä on merkityksellistä korkean transitiivisuuden kannalta että se, mikä johtaa muunnoksiin peruslauseen rakenteessa.

5.1. TAUSTAA

Meitä ympäröivä kielenulkoinen maailma koostuu esineiden ja elävien olentojen lisäksi näiden välisestä interaktiosta, eli erilaisista teoista ja tapahtumista. Nämä eroavat toisistaan monin eri tavoin. Periaatteessa jokainen kielenulkoinen tapahtuma eroaa kaikista muista jossakin suhteessa. Esimerkiksi kaikkien tekojen tapahtumapaikka ja/tai -aika eroavat aina toisistaan, minkä lisäksi niiden osanottajat vaihtelevat. Kuitenkin jotkin erot ovat kielellisesti selvästi merkityksellisempiä kuin toiset. Edellä mainitut tapahtumapaikka ja -aika edustavat yksinkertaisimmillaan eroja, joilla ei ainakaan argumenttien merkinnän kannalta ole suurtaakaan merkitystä, kun taas teon osallistujien luonne (sekä tekojen osanottajina että niiden ulkopuolella) vaikuttaa ratkaisevasti tekojen kielelliseen kuvaukseen.

Toimivan kommunikaation takia on ehdottoman tärkeää, että jokainen meistä osaa erottaa eri teot toisistaan. Tiedämme siis, et-

tä 'rikkoa' on erilainen teko kuin 'rakentaa', 'vihata' tai 'juosta'. Olemme oppineet, miten tiettyihin tapahtumiin viitataan kielellisesti, ja olemme myös oppineet tulkitsemaan tekoja kuvaavia lauseita tämän perusteella. Harva meistä (ellei satu olemaan lingvisti) tulee kuitenkaan koskaan ajatelleeksi, että tekojen, kuten 'tappaa' ja 'pelätä' väliset erot ilmenevät kielellisesti muutenkin kuin verbin valinnan tasolla. Ensimmäisessä tapauksessa teon kohteeseen viitataan (suomessa) akkusatiiviobjektilla, kun taas toisissa objekti on partitiivissa. Kielen puhujat ovat implisiittisesti tietoisia erosta, koska he ovat tottuneet viittaamaan tekoihin tietyllä tavalla. He osaavat myös sanoa, milloin sääntöjä rikotaan. Kuitenkin vain lingvistit etsivät kielestä asioita, kuten agentti, patientti, kokija, passiivi, antipassiivi, refleksiivi tai verbiluokat ja pohtivat, miten tietyt käsitteet ja erot parhaiten kuvataan. Kielitieteilijöiden tehtävä on tehdä nämä erot eksplisiittisiksi, jotta he voisivat analysoida niitä omia tarkoituksiinsa varten. Samalla tavalla fyysikot ja kemistit tarkastelevat meille tuttuja asioita omista näkökulmistaan, jotka ovat maallikoille hyvinkin vieraita.

Tärkein seikka tekojen kielentämisessä on tietysti se, että esimerkiksi 'rikkoa', 'pelätä' ja 'juosta' ovat erillisiä tekoja, tapahtumia tai tiloja ja niihin on siksi viitattava eri tavalla (eri verbillä). Kuten edellä jo lyhyesti mainittiinkin, tekojen väliset semanttiset erot ilmaistaan riittävän selvästi pelkällä verbin valinnalla. Erot argumenttien määrässä ja sijamerkinnessä vain korostavat näitä eroja, eikä niillä toimivan kommunikaation kannalta ole kovinkaan suurta merkitystä. Tietysti on luonnollista, että tekojen 'juosta' ja 'rikkoa' kielellinen kuvaus on erilainen argumenttien määrän suhteen, koska ensimmäinen näistä kuvaa yhden osallistujan tekoa, toinen kahden. Kuitenkin maailmassa on suuri määrä lähes olemattoman morfologian analyttisiä

kieliä, joissa ei edes ole mahdollista ilmaista objektin eri sijoja, mutta silti nämä kielet pystyvät ilmaisemaan samat merkityssisällöt kuin morfologisesti rikas suomi, joten sijamerkinän merkitys kommunikaation kannalta on pakostakin pienempi. Luonnollisesti on totta, että suomessa sijamerkinällä on tärkeä funktio, koska se esimerkiksi erottaa agentin patientista (esim. *kissa tappoi koiran* – *kissan tappoi koira*), mutta ilmeisesti kieli "tulee toimeen".

Kielet eroavatkin toisistaan merkittävästi siinä, miten samaa kielenulkoista tekoa kielennetään. Jo suomen ja englannin vertailu riittää tämän selventämiseksi. Suomi ilmaisee rakastamista nominatiivi-partitiivi-rakenteella (erotukseksi nominatiivi-akkusatiivi-rakenteesta, siis *Jaakko rakastaa Ainoa*), kun taas englanti ilmaisee saman merkityssisällön kielen perustransiitivirakenteella (*Jacob loves Aino*). Edelliseen vedoten voidaan sanoa, että suomi tekee tässä "turhan" eron. Ymmärryksen kannalta tärkeämpää on erottaa, kuka pitää kenestä, minkä englantiinkin eksplisiittisesti ilmaisee sanajärjestyksen avulla. Ero akkusatiivi- ja partitiiviobjektin välillä on tässä suhteessa sekundaaria. Toisaalta, suomen kaltaiset kielet ovat typologin kannalta huomattavasti kiinnostavampia. Se, mikä on ymmärryksen kannalta redundanttia, on usein lingvistisesti kiinnostavaa.

5.2. TRANSITIIVISUUDEN MERKITYKSESTÄ KIELEN KUVAUKSESSA

Miksi sitten tietynlaisiin tekoihin viitataan juuri tietyllä tavalla ja miksi tässä on sekä selviä eroja että samankaltaisuuksia? Miksi esimerkiksi suomessa on ero edellä mainittujen lauseiden *Jaakko rakastaa Ainoa* ja *Jaakko rikkoi tornin* välillä? Toisaalta, teot kuten 'maalata', 'korjata' ja 'syödä' eroavat toisistaan huomattavasti, eikä kukaan rationaali-

sesti käyttäytyvä ihminen pidä näitä samoina tekoina tai saman teon eri edustumina. Niiden perusluonne ei pystykään yksin selittämään niiden samanlaista kielellistä koodausta nominatiivi-akkusatiivi-rakenteella. Tässä transitiivisuuden käsite osoittaa käytökelpoisuutensa. Sellaisille teoille, kuin 'rikkoo', 'tappaa', 'kaataa' ja 'maalata' erotukseksi "teoista", kuten 'rakastaa', 'vihata', 'pelätä' on yhteistä se, että näistä ensimmäiset ovat korkeasti transitiivisia tekoja, jälkimmäiset taas eivät. Tämä tarkoittaa sitä, että ensimmäiset teot ovat agentin tahallisesti aiheuttamia ja ne johtavat havainnoitavissa olevaan tilanmuutokseen niiden kohteessa, eli patientissa. Jälkimmäisissä tapauksissa taas ei ole kyse aktiivisesta, tahallisesta teosta, joka johtaisi selvästi havainnoitavissa olevaan muutokseen "teon" kohteessa. Pikemminkin on niin, että lauseessa *minä pelkään sinua* subjektiksi koodattu osanottaja on se, johon teko ylipäättään millään tavalla vaikuttaa. Kyse ei kuitenkaan ole konkreettisesta teosta, eikä vaikutus ole suoraan havainnoitavaa tai pysyvää. Mikään muu tekojen ominaisuus ei mahdollista yhtä mielekästä tekojen jaottelua.

Kielenulkoisten tekojen määrä on käytännössä rajaton, kun taas kielellä on käytössään selvästi rajallinen määrä morfosyntaktisia keinoja erilaisten tekojen kuvaamiseen. Tämän takia kielessä on pakko tehdä yleistyksiä. Teot, joiden transitiivisuus hahmotetaan samantyyppiseksi, koodataan kielellisesti samalla tavalla (poikkeuksia tietysti on, mutta tämä yleistys kattaa hyvin suuren osan tapauksista). Niiden erottelu morfosyntaktisesti ei ole mielekästä, koska tällä ei ole ymmärryksen kannalta merkitystä verbin semantiikan takia. On toisaalta myös olemassa kieliä, joissa kaksi transitiivisuutensa kannalta hyvin erilaista tekoa kielennetään eri tavalla vain argumenttien merkinnän tasolla. Esimerkiksi amatsonialaisessa jaguassa teot

'tappaa' ja 'nähdä' koodataan homofonisella verbillä ja merkitys voidaan disambiguoida vain argumenttien merkinnällä:

jagua (Payne, 1997: 101)

- (1a) sa-dííy nurutí-íva
 3SG-nähdä alligaattori-DAT
 'Hän näki alligaattorin'
- (1b) sa-dííy nurutú-ø
 3SG-tappaa alligaattori-AKK
 'Hän tappoi alligaattorin'

Tällä tavoin eroteltuja merkityksiä ei voi kielessä olla kovinkaan monia, kun taas verbin valinnalla voidaan erottaa periaatteessa rajaton määrä tekoja toisistaan ja yleistykset morfosyntaksin tasolla ovat tällöin mahdollisia, ja mikä tärkeintä, transitiivisuuden käsite on tässä suhteessa hyvin merkityksellinen.

Kielet ovat hyvin johdonmukaisia siinä, minkälaisia tekoja kuvataan perustransitiivilauseella. Korkeasti transitiivisia tekoja ovat juuri edellä mainitut 'tappaa', 'rikkoo', 'kaataa' ja 'maalata'. Näille on yhteistä se, että niiden aiheuttaja toimii tarkoituksellisesti ja kontrolloi tilannetta (esim. Lakoff, 1977:244; Hopper & Thompson, 1980:252; Givón, 1995:76). Näiden tekojen kuvauksessa käytettyä rakennetta pidetään tyypillisesti kielen peruslauseena ja tämä rakenne on myös se, jonka mukaan kieli luokitellaan joko akkusatiiviseksi tai ergatiiviseksi (ensimmäiset merkitsevät transitiivilauseen objektin, jälkimmäiset sen agentin, ks. (2a)). Tästä poikkeavat rakenteet taas useimmiten painottavat kuvattavan teon alhaisempaa transitiivisuutta.

Poikkeamat perustransitiivilauseesta voivat olla hyvin monin eri tavoin motivoituja. Tyypillisiä tapauksia ovat juuri edellä mainitun kaltaiset inherentisti melko epätyypilliset (agentin hallitsemattomat ja patienttiin kohdistamattomat) teot, kuten 'isä rakastaa Jaakkoa ja Ainoa' ja 'Jaakko pitää maksalaa-

tikosta', joissa objekti ei ole akkusatiivissa, kuten peruslauseessa. Muunnokset saattavat johtua myös yksittäisistä seikoista, joita ei voida suoraan päätellä verbien semantiikasta. Hyvänä esimerkkinä tästä on suomen akkusatiivi/partitiivi-vaihtelu, joka tapauksissa kuten *nainen söi leivän/leipää* heijastaa sitä, kuinka täydellistä teon vaikutus kohteeseensa on. Verbin semantiikka on neutraali tämän suhteen ja sallii molemmat tulkinnat. Toisena esimerkkinä vastaavanlaisesta erosta voi mainita erot lauseiden kuten *minä pudotin kupin* ja *minä tulin pudottaneeksi kupin/ minulta putosi kuppi* välillä, joista jälkimmäiset implikoivat, että teko ei ollut tahallinen, vaan ennemminkin vahinko. Monissa kielissä perustransitiivilauseen käyttöön liittyykin selvä syyttävä sävy, koska tyypillisen agentin katsotaan olevan suoraan vastuussa kuvatus- ta teosta. Tämän takia esimerkiksi samoassa, tongassa ja bunubassa perustransitiivilauseiden käyttö arkikeskustelussa on melko harvinaista ja ne korvataan muilla rakenteilla (ks. Duranti & Ochs, 1990: 17f). Kaukasialaisessa lezgissä agentin merkintä muuttuu ergatiivista adelatiiviin, jos agentin ei katsota kontrolloineen tekoa (ergatiivin merkki *-di* merkitsee esimerkissä (2b) obliikvivartaloa johon muut sijapäätteet liitetään):

lezgi (Haspelmath, 1993: 292)

- (2a) zamira-di get=e xa-na
 Zamira-ERG maljakko rikkoo-AOR
 'Zamira rikkoi maljakon'
- (2b) zamara-di-waj get=e xa-na
 Zamira-ERG-ADEL maljakko rikkoo-AOR
 'Zamira tuli rikkoneeksi maljakon'

Rakenteellisesti yllä oleva lezgin esimerkki on tavallaan suomen akkusatiivi vs. partiivi -vaihtelun vastakohta, koska peruslauseen merkityn argumentin koodaus muuttuu, kun taas merkitsemättömän argumentin muoto pysyy muuttumattomana.

Transitiivisuuden kannalta merkittäviä

ovat edelleen esimerkiksi tekojen konkreettisuus ja dynaamisuus. Perustransitiivilauseella kuvatut teot ovat yleensä konkreettisia, loppuun suoritettuja tekoja, joiden tapahtumisesta olemme jollain tavalla suoraan tietoisia. Monissa kielissä esimerkiksi kykyä tai usein toistuvaa tekemistä kuvaavat lauseet ovat vähemmän transitiivisia kuin peruslauseet. Esimerkkinä tästä ovat seuraavat lauseet dulong/rawangista:

dulong/rawang (LaPolla, 2000: 285)

- (3a) àng-í pé tiq-çhvng zvt-ò-'
 3SG-AGT kori yksi-KL punoa-3.TR.N.PAST-N.PAST
 'Hän punoo korìa'
- (3b) àng pé zvt-'
 3SG kori punoa-N.PAST
 'Hän punoo koreja (yleensä)'

Kuten esimerkit ylhäällä osoittavat, verbiin tulee transitiivisuutta ilmaiseva affiksi *-ò-*, vain jos kuvatus teon kohde on määräinen ja teko täten konkreettinen. Korkea rakenteellinen transitiivisuus rajoittuu siis konkreettisiin tekoihin.

Kielet eroavat edelleen toisistaan huomattavasti sen suhteen, kuinka suuri poikkeaman perusteosta on oltava, jotta perustransitiivilauseen käyttö ei enää ole mahdollista. Kielet kuten kammu ja creek käyttävät peruslauseetta (määriteltyinä edellä mainittujen korkeasti transitiivisten tekojen kielentämisenä) jopa tekojen kuten 'hän istuu tuolissa' kuvauksessa, kun taas suomessa ja tiibetissä koskeminen ja lyöminen kielennetään alemman transitiivisuusasteen rakenteilla:

creek (Martin, 2000: 379)

- (4a) cá ni 'taló fa-n hí c-is
 John kaupunki-OBL nähä:FGR-INDIK
 'John näkee kaupungin'
- (4b) cá ni >taló fa-n ay-áha n-is
 John kaupunki-OBL mennä:SG-FUT:LGR-INDIK
 'John on menossa kaupunkiin'

lhasa-tiibetti (esimerkit Scott DeLanceyn kurssimonisteesta Santa Barbarassa 2001)

- (5a) thubbstan-gyis blobzang bsad-pa.red
 Thubten-ERG Lobsang tappaa-PERF
 'Thubten tappoi Lobsangin'
 (5b) thubbstan-gyis blobzang-la gzhus-song
 Thubten-ERG Lobsang-LOK lyödä-PERF
 'Thubten löi Lobsangia'

Creek ja lhasa-tiibetti edustavat typologisen kirjon ääripäitä siinä, kuinka epätyypillistä kahden osallistujan teosta on oltava kysymys, jotta peruslauseen käyttö ei enää ole mahdollista. Hyvin monissa kielissä (4b):n kuvauksessa käytetty lause ei vastaa rakenteellisesti kielen peruslauseetta, kun taas suurimmassa osassa kielissä (5b):ssä kuvattu teko kielennettäisiin transitiivisella peruslauseella. En kuitenkaan uskalla väittää, että tällaiset erot heijastavat suoraan sitä, kuinka teot havaitaan. Kielet ovat vain valinneet eri strategiat viitata periaatteessa samoihin kielenulkoisiin tapahtumiin; creek painottaa taloudellisuusnäkökulmaa, kun taas suomessa ja lhasa-tiibetissä transitiivisuuden käsite on merkityksellisempi. Itse en ainakaan ole tietoinen siitä, että psykolingvistiikka tai psykologia olisi pystynyt pitävästi osoittamaan sen, että suomalaiset hahmottavat näkemistapahtuman ratkaisevasti eri tavalla kuin intialaiset, joiden kielille on tyypillistä havaintoverbien heikompi transitiivisuus. Kielensäisesti erilainen merkintä on tässä suhteessa merkityksellisempää ja loogisempaa ja sen voidaan sanoa heijastavan eroja tekojen transitiivisuudessa (tietysti poikkeuksia on).

Monet transitiivisuusmuunnokset (poikkeamat peruslauseesta) voidaan selittää tekojen välisillä ontologisilla eroilla. Tämä tarkoittaa sitä, että on kyse selvästi eri teoista, joiden kielenulkoisen luonne on erilainen. Tästä ovat esimerkkeinä lauseet (1)-(3) ja (5). Näiden lisäksi on joukko muunnoksia, joiden motivaatio ei ole ontologinen, vaan erot johtuvat esimerkiksi erilaisis-

ta tavoista hahmottaa sama teko. Yhtenä esimerkinä tästä on tietynlaisena perustransitiivisuusmuunnoksena pidetty passiivi, jonka seurauksena peruslauseen ydinargumenttien (karkeasti subjekti ja suora objekti) määrä laskee, koska subjektista tulee yleensä valinnaisesti ilmaistu adjunkti. Passiiviva ja sitä vastaavaa aktiiviva voidaan periaatteessa käyttää kuvaamaan samaa kielenulkoista tekoa. On hyvin vaikea löytää minkäänlaista merkityseroa lauseiden *joku on jo syönyt leivän* ja *leipä on jo syöty* välillä, ainakin, jos eroilla tarkoitetaan kielenulkoisen maailman tekojen välisiä eroja. Toisaalta taas, aktiiviva ja refleksiiviva ei voi vastaavasti vapaasti vaihdella, vaan lauseet *mies pesi lapsen* ja *mies pesi itsensä* kuvaavat selvästi eri tekoja. Toki passiivin erona aktiiviin on se, että passiivi ei spesifioi tekijää, joka kuitenkin on impliittisesti läsnä.

Sen lisäksi, että passiiviva voidaan pitää transitiivisuusmuunnoksena, jota ei voi suoraan selittää kielenulkoisiin seikkoihin vedoten, se on myös muunnos, jonka esiintymiseen (morfologisesti erillisenä rakenteena) kielen rakenne ratkaisevasti vaikuttaa. Passiivin nauttima suuri mielenkiinto kielitieteellisessä kirjallisuudessa (esim. Siewierska, 1984; Rice, 1987; Shibatani, 1988) johtuu suureksi osaksi siitä, että se on tyypillinen rakenne hallitsevasti akkusatiivisille indoeurooppalaisille kielille, jotka ovat olleet länsimaisen kielitieteen pääasiallinen tutkimuskohde kautta aikojen. Monissa absoluutiivi-ergatiivi-merkintästrategiaa suosivissa kielissä passiivi morfologisena rakenteena on puolestaan melko harvinainen (joskaan ei olematon) ja passiivin sijaan niissä esiintyy usein ns. antipassiivi, joka on passiivin vastakohta, koska subjektin sijaan objektin merkintä muuttuu tunnusmerkittömästä merkittyyn. Tästä esimerkki:

jidini (Dixon, 1977: 279, 274)

- (6a) yɪŋdʊ:n buɲa:ɔ mayi buga-Ø
 tämä.ERG nainen-ERG vihannekset.ABS syödä.PRES
 'Tämä nainen syö vihanneksia'
- (6b) wagu:ɖa giba:ɖiɲu (buɲa:-nda)
 mies.ABS raapaista.ANTIPAST (nainen-DAT)
 'Mies raapaisi (naista)'

Esimerkki (6a) kuvaa jidinin peruslausetta, kun taas lause (6b) on antipassiivi. Antipassiivissa peruslauseen merkitty agentti korotetaan tunnusmerkittömään asemaan, kun taas patientin merkintästatus laskee ja siitä tulee vapaasti poistettava adjunktin. Sekä passiivin että antipassiivin yksi funktio on korottaa merkitty argumentti tunnusmerkittömään asemaan. Se, kumpi rakenne kielessä on (jos kumpaakaan), riippuu pitkälti kielen rakenteesta. Funktio, jolle ei ole kieliopillis-tunutta ilmaisutapaa, ilmaistaan muin keinoin. Yleensä akkusatiivista merkintästrategiaa suosivat kielet sallivat patientin poiston ilman muita muutoksia, kun taas ergatiivikielissä agentti on vapaasti poistettavissa.

6. LOPPUYHTEENVETO

Kuten edellä (ja väitöskirjassani, Kittilä, 2002) olen toivottavasti pystynyt esittämään, transitiivisuuden ilmaisuun vaikuttavat eri kielissä hyvin erilaiset seikat ja yksittäiskielen tutkimuksella ei voida päästä kovinkaan kattavaan esitykseen (mikä ei edes yleensä ole tarkoitus yksittäiskielen tutkimuksessa). Selviä typologisia tendenssejä on löydettävissä, kuten perusteon kuvaaminen transitiivisella peruslauseella, mutta toisaalta transitiivisuusmuunnokset ovat vahvemmin kielikohtaisia. Selvää johdonmukaisuutta onkin löydettävissä vain siinä, että perustekoa kuvataan perustransitiivilauseella, kun taas perusteosta poikkeavia tekoja on vaikeampi jakaa ryhmiin niiden rakenteellisen tai semanttisen transitiivisuuden perusteella. Väitöskirjani alkuvaiheessa kunnianhimo-

nen tavoitteeni oli luoda typologinen transitiivisuusjatkumo, jolle kaikki teot voidaan vaivatta sijoittaa. Tässä kuitenkin muodostuivat haitaksi kielten suuri lukumäärä sekä selvät erot siinä, mikä aiheuttaa poikkeaman peruslauseesta ja toisaalta siinä, että kielet merkitsevät näitä eroja hyvin eri tavoin. Keskityinkin tutkimaan seikkoja, jotka erottavat peruslauseen muista. Tälläkin tavoin saa hyvän käsityksen sekä siitä, mikä on merkityksellistä korkean transitiivisuuden kannalta että myös siitä, minkälaiset teot hahmotetaan alemman transitiivisuusasteen ilmentymiksi. Yksittäiskielen kohdalla vastaava jaottelu on usein helpompaa ja esimerkiksi sijamuodoin merkityt argumentit kuuluvat usein kiinteämmin lauseen ytimeen kuin adpositionaalisesti merkityt. Toisaalta, tässäkin törmää helposti vaikeuksiin, sillä on esimerkiksi hyvin vaikeaa erottaa sellaisia tekoja kuin 'pelätä' ja 'rakastua' toisistaan niiden transitiivisuuden perusteella, vaikka suomesa niiden ero on myös morfosyntaktinen.

Väitöskirjani otsikko on kunnianhimoisesti 'Transitivity: towards a comprehensive typology'. Aiheelle tällä hetkellä noin viisi vuotta uhranneena tiedän, että tutkimusta, joka huomioisi kaikki transitiivisuuden kannalta merkittävät kriteerit, on mahdotonta tehdä. Toivon kuitenkin yhdistäneeni erilaisia näkökulmia ja pystyneeni saattamaan yleisempään tietoon sen, että transitiivisuus kattaa paljon enemmän käsitteitä kuin pelkän passiivin. Tietylainen kapeakatseisuus on vielä ainakin implisiittisesti läsnä kielen kuvauksessa. Monessa kieliopissa luku 'transitiivisuus' ottaa huomioon juuri vain käsitteet kuten passiivi, antipassiivi ja kausatiivi. Perinteisesti käsite siis liitetään muutoksiin verbin valenssissa, eikä esimerkiksi sijamerkinän eroja pidetä yleensä tyypillisinä transitiivisuusmuunnoksina (vrt. kuitenkin esimerkiksi Hopper & Thompson, 1980). Passiivi ja kausatiivi ovatkin varmasti kak-

si eniten tutkittua transitiivisuusmuunnosta riippumatta siitä, onko tutkimus tyypologinen tai yksittäiskieleen keskittyvä tai onko kyseessä funktionaalinen tai formalistinen lähestymistapa (esim. Shibatani, 1976; 1988; Siewierska, 1984). Tietynlainen kapeakatseisuus heijastuu myös siinä, että tyyppillisesti transitiivisuusmääritelmät painottavat vain yhtä aspektia, mikä auttamatta johtaa siihen, että määritelmät ovat tutki-
musta rajoittavia. Rakenteelliset määritelmät perustuvat yksittäiskieliin ja heijastavat vain tämän kielen erityspiirteitä, eikä tällaisilla määritelmillä täten voi olla kovin suurta merkitystä tyypologisessa tutkimuksessa. Jos kuvauksesta pidetään tiukasti kiinni, joudutaan keksimään ad hoc-selityksiä ilmiöiden selittämiseksi. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta selityksestä ovat generativistien käyttämät lukuisat reaalistumattomat nollakategoriat, joita käytetään pelastamaan pulaan joutunut teoria. Pragmaattisia aspekteja, kuten indefiniittisten argumenttien poisto painottavat määritelmät taas sivuuttavat semantiikan, mikä on transitiivisuuden kannalta selvästi tärkeämpää kuin pragmatiikka (mikä tosin myös on merkityksellistä). Kuten tyypologiassa yleensä, paras lähtökohta onkin semantiikka, mikä ei tarkoita, että rakenne voitaisiin täysin hylätä.

LYHENTEET

ABS	Absolutiivi
ADEL	Adelatiivi
AGT	Agentti
AKK	Akkusatiivi
ANTIP	Antipassiivi
AOR	Aoristi
DAT	Datiivi
ERG	Ergatiivi
FGR	'Falling tone grade'
FUT	Futuuri
INDIK	Indikatiivi
KL	Klassifikaattori
LGR	'Level pitch grade'

LOK	Lokatiivi
N.PAST	'Non-past' tempus
OBL	Obliikvi
PAST	Imperfektiiv
PERF	Perfekti
PRES	Preesens
SG	Yksikkö
TR	Transitiivinen

VIITTEET

- Dixon, R. M. W. (1977). *A grammar of Yidiñ*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dixon, R. M. W. (1994). *Ergativity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dixon, R. M. W. & Aikhenvald A. Y. (toim.). (2000). *Changing valency. Case studies in transitivity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Duranti, A. & Ochs, E. (1990). Genitive constructions and agency in Samoan discourse. *Studies in Language*, 14, 1-23.
- Givón, T. (1995). *Functionalism and grammar*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Haspelmath, M. (1993). *A grammar of Lezgian*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Hopper, P. J. & Thompson, S. A. (1980). Transitivity in grammar and discourse. *Language*, 56, 251-299.
- Itkonen, E. (2002). *Maailman kielten erilaisuus ja samuus*. Turun yliopisto: Yleisen kielitieteen julkaisuja 4.
- Kittilä, S. (2002). *Transitivity: towards a comprehensive typology*. Turun yliopisto: Yleisen kielitieteen julkaisuja 5.
- Lakoff, G. (1977). Linguistic gestalts. *CLS*, 13, 236-287.
- LaPolla, R. J. (2000). Valency-changing derivations in Dulong/Rawang. Teoksessa R.M.W. Dixon & A.Y. Aikhenvald (toim.), 282-311.
- Martin, J. B. (2000). Creek voice: beyond valency. Teoksessa R.M.W. Dixon & A.Y. Aikhenvald (toim.), 375-403.
- Pajunen, A. (toim.) (1998). *Kieliopillistumisesta, analogiasta ja tyypologiasta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Pajunen, A. (toim.) (2000). *Näkökulmia kielitypologiaan*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Payne, T. E. (1997). *Describing morphosyntax*.

Cambridge: Cambridge University Press.
 Rice, S. (1987). *Towards a cognitive model of transitivity*. Julkaisematon väitöskirja, University of California, San Diego.
 Shibatani, Masayoshi (toim.) (1976). *The grammar of causative constructions. Syntax and se-*

mantics Vol. 6. New York: Academic Press.
 Shibatani, Masayoshi (toim.) (1988). *Passive and voice*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
 Siewierska, A. (1984). *The passive: A comparative linguistic analysis*. London: Croom Helm.

ON GENERAL LINGUISTICS, LINGUISTIC TYPOLOGY AND THE STUDY OF LINGUISTIC TRANSITIVITY

Seppo Kittilä, *General Linguistics, University of Tuku, Finland*

The present article deals with general topics of linguistics with a special emphasis on linguistic typology. Linguistic typology is here compared with other areas of linguistics and also with the study of individual languages. In the former case, the nature and the methods of research are different, while in the latter the two fields rather support each other, since a typologist uses studies focusing on a single language as his/her research material. I will illustrate linguistic typology from the viewpoint of linguistic transitivity, which was also the topic of my doctoral dissertation. The present study presents so-called functional domain typology in light of a relatively extensive data basis.

Keywords: (General) linguistics, linguistic typology, transitivity